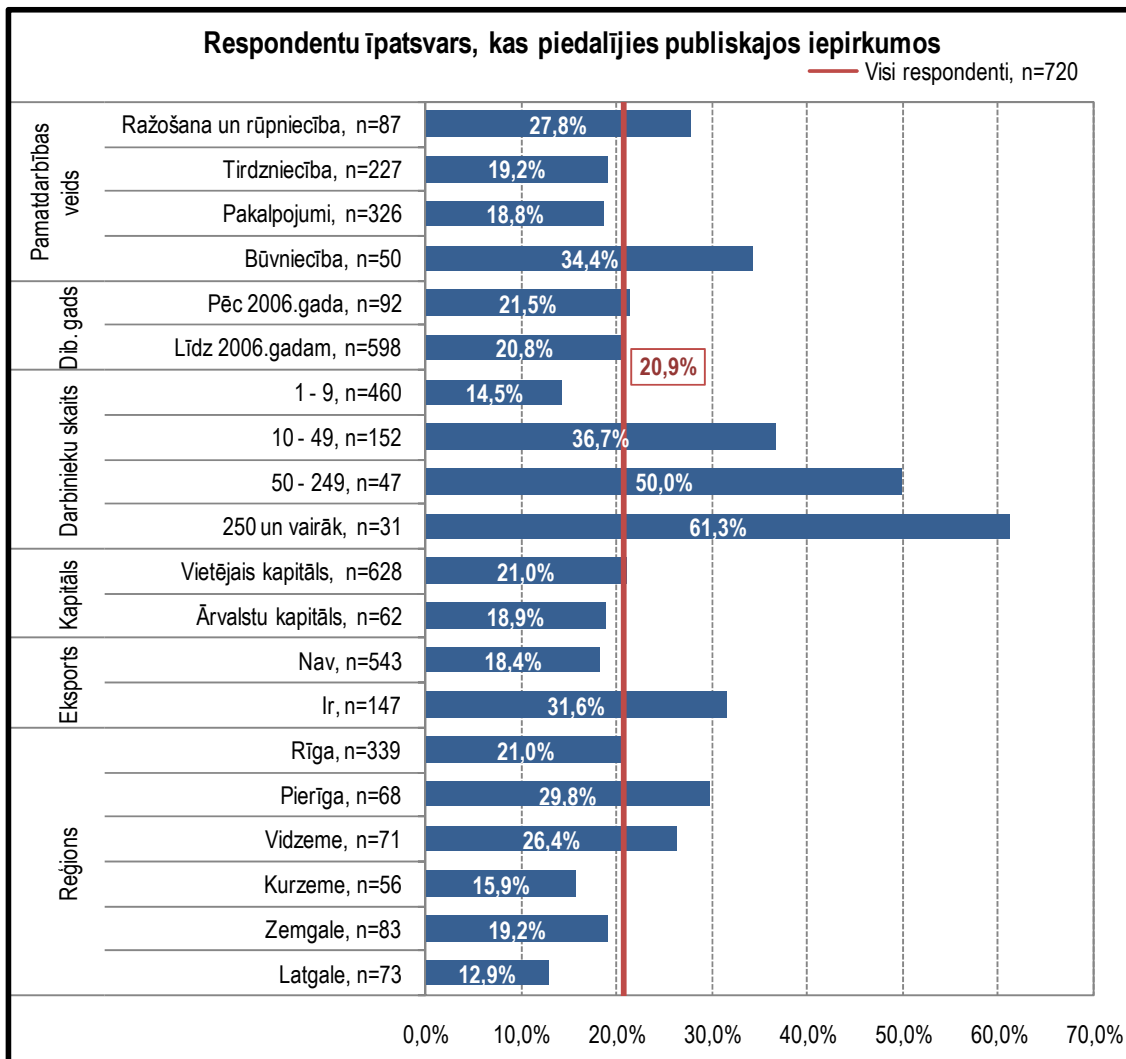

XV Valsts un pašvaldības iepirkumi

Dalība publiskajos iepirkumos

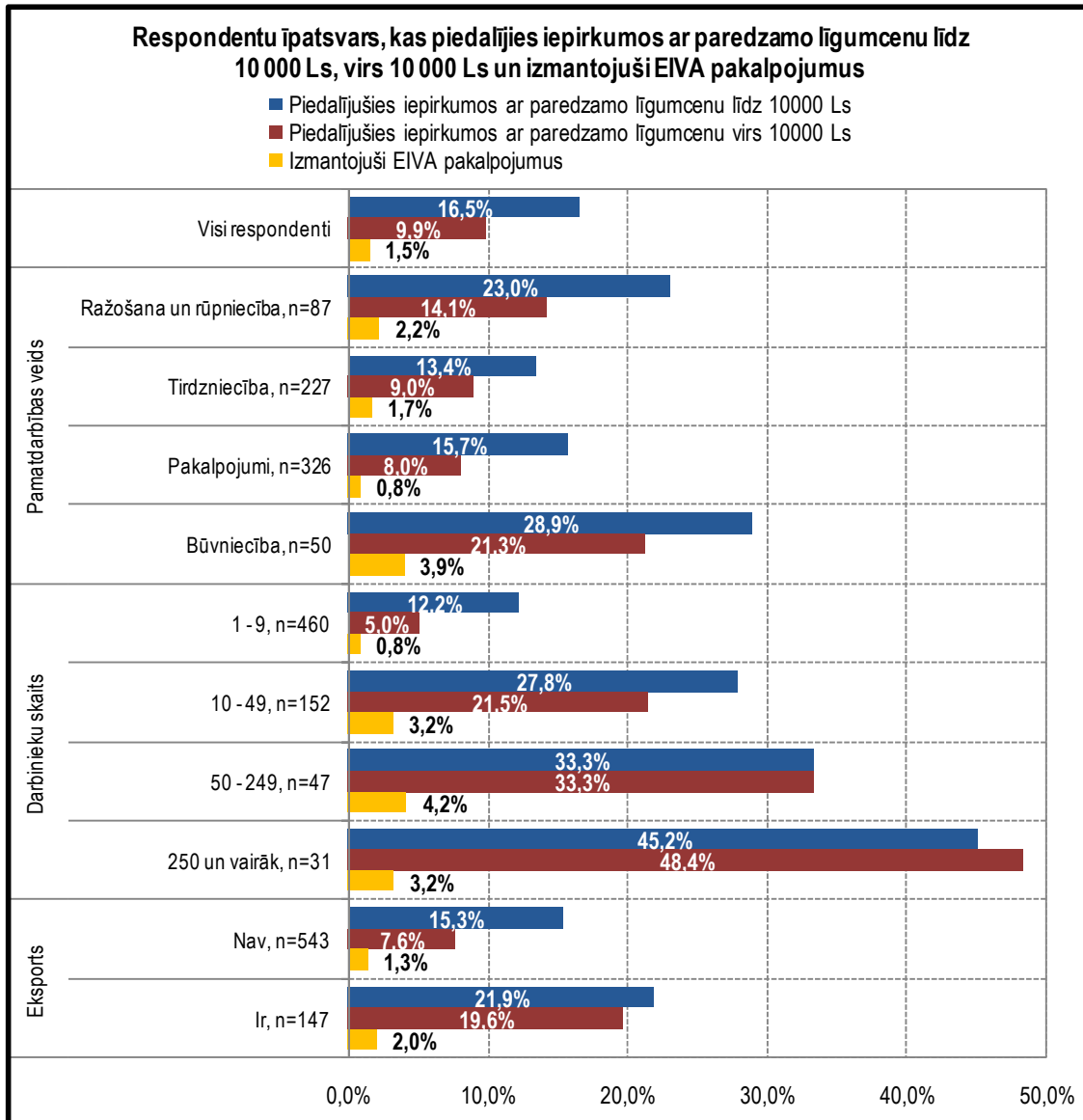
No visiem aptaujātajiem uzņēmumiem valsts vai pašvaldības iepirkumos piedalījušies ir 20,9%. Uzņēmumu iespējas piedalīties publiskajos iepirkumos ir atkarīgas no uzņēmuma lieluma – iepirkumos piedalījušies 14,5% mikro uzņēmumu vadītāji, 36,7% mazo uzņēmumu vadītāji, puse (50,0%) vidējo uzņēmumu vadītāji un 61,3% lielo uzņēmumu vadītāji. Lielākas iespējas piedalīties publiskajos iepirkumos ir būvniecības nozares pārstāvjiem (34,4% šīs nozares pārstāvju ir piedalījušies iepirkumos), kā arī ražošanas un rūpniecības sektora uzņēmumiem (27,8%). Iepirkumu procedūrās aktīvāk nekā caurmērā piedalās eksportējošo uzņēmumu vadītāji (31,6%).

Kopumā no visiem uzņēmējiem publiskajos iepirkumos ar paredzamo līgumcenu līdz 10000 latiem piedalījušies ir 16,5%, bet tā saucamajos „lielajos” iepirkumos (ar paredzamo līgumcenu virs 10000 latiem) piedalījušies 9,9% uzņēmumu. Elektronisko iepirkumu valsts aģentūras (EIVA) pakalpojumus izmantojuši 1,5% uzņēmēju.

Mazie un mikro uzņēmumu vadītāji pārsvarā startē publiskajos iepirkumos ar paredzamo iepirkuma cenu līdz 10000 latiem: no mikro uzņēmumiem 12,2% piedalās „mazajos” iepirkumos, „lielajos” – 5,0%, savukārt no mazajiem uzņēmumiem 27,8% piedalās iepirkumos ar paredzamo līgumcenu līdz 10000 latiem, bet iepirkumos ar paredzamo līgumcenu virs 10000 latiem piedalījušies 21,5%. No vidējiem uzņēmumiem vienāds skaits

(33,3%) piedalās gan „mazajos”, gan „lielajos” iepirkumos. Savukārt lielo uzņēmumu vadītāji pārsvarā koncentrējas uz lielajiem valsts un pašvaldību pasūtījumiem – publisko iepirkumu procedūrās ar paredzamo līgumcenu virs 10000 latiem piedalās 48,4% lielo uzņēmumu, bet iepirkumos, kur pasūtījuma apjoms nepārsniedz 10000 latus, piedalās 45,2% lielo uzņēmumu.

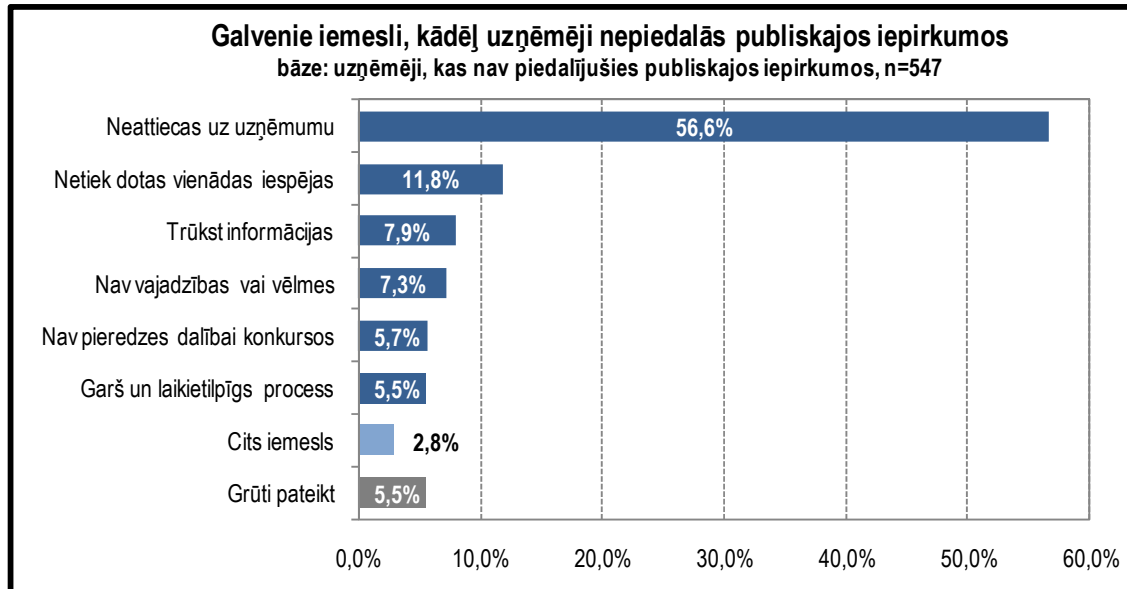

Kā galveno iemeslu, kādēļ uzņēmums nav piedalījies publiskajos iepirkumos, 56,6% respondentu min to, ka uzņēmuma darbības sfēra ir specifiska un nav saistīta ar publisko sektoru. Otrs biežāk minētais iemesls ir uzņēmēju priekšstats, ka valsts vai pašvaldības iepirkumos visiem kandidātiem netiek dotas vienādas iespējas, to skaitā iepirkuma procedūrā pastāv korupcija – šādu viedokļu pārsvarā 11,8% uzņēmēju, kas nav piedalījušies iepirkumos, savukārt, analizējot tikai to uzņēmumu viedokļus, kam bija iespēja piedalīties, bet to nedarīja (neskaitot atbildes „neattiecas uz uzņēmumu”), korupciju kā galveno šķērslī dalībai publiskajos iepirkumos minēja 27,2%.

Informācijas par iepirkumiem trūkumu un nepieejamību kā šķērslī minēja 7,9% respondentu jeb 18,2% no tiem, kam bija iespēja piedalīties, bet to nedarīja. Pieredzes trūkumu līdzīgās procedūrās / piedāvājumu sagatavošanā

min 5,7% (13,1% no tiem, kuriem būtu iespējas piedalīties), bet to, ka iepirkumu process ir pārāk garš un laikietilpīgs, pauzē 5,5% respondentu, kas valsts un pašvaldību iepirkumos nav piedalījušies (12,7%).

7,3% respondentu uzskata, ka esošais pasūtījumu apmērs ir pietiekams, un tiem nav ne vajadzības, ne vēlmes piedalīties publiskajos iepirkumos.

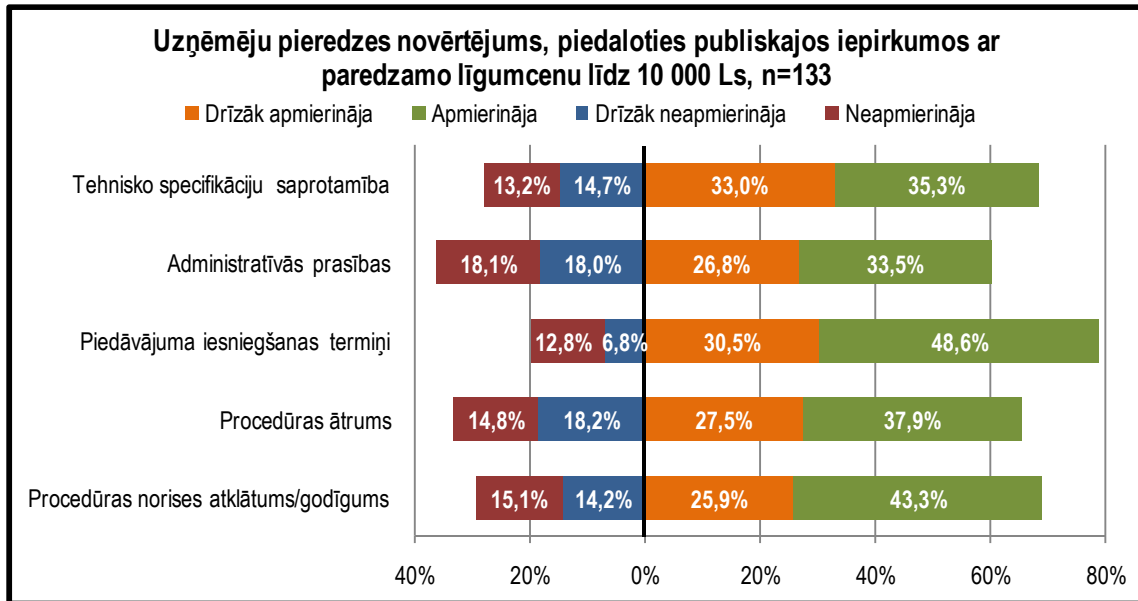
Uzņēmēju pieredze, piedaloties publiskajos iepirkumos

Iepirkumu ar paredzamo līgumcenu līdz 10000 latiem novērtējums

Kopumā uzņēmēji ir drīzāk apmierināti ar publisko iepirkumu procedūru, tomēr pastāv salīdzinoši liels uzņēmēju īpatsvars, kas snieguši negatīvu vērtējumu. Tehnisko specifikāciju saprotamība lielākā vai mazākā mērā apmierināja 68,3% respondentu, bet neapmierināja – 27,9% (pilnībā neapmierināti ir 13,2%, bet drīzāk neapmierināti – 14,7%).

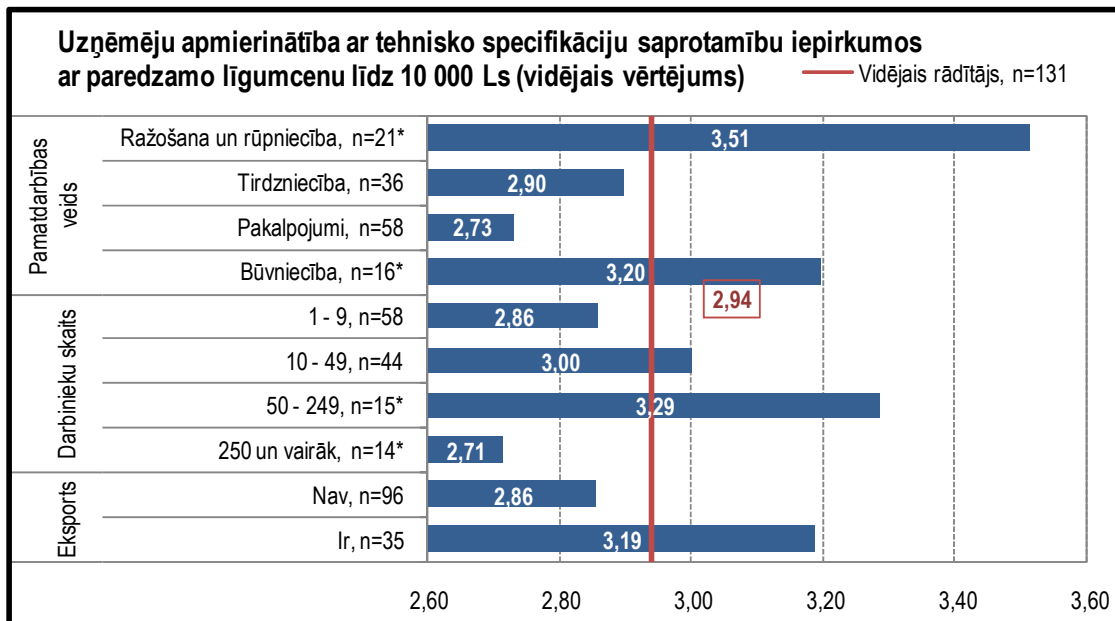
Visvairāk uzņēmējus neapmierina administratīvās prasības, kas uzņēmējam jāpilda, piedaloties iepirkumos, to skaitā pretendenta iesniedzamo izziņu daudzums. Kopumā negatīvu vērtējumu par administratīvajām prasībām publiskajos iepirkumos pauda 36,1% (18,1% ir neapmierināti, 18,0% - drīzāk neapmierināti), savukārt pozitīvu vērtējumu izteica 60,3%. Tikai nedaudz pozitīvāk uzņēmēji vērtē iepirkumu procedūras ātrumu – drīzāk vai pilnībā neapmierināti ir 33,0% respondentu, bet vairāk vai mazāk apmierināti ir 65,4%.

Vispozitīvāk uzņēmēji novērtē piedāvājuma iesniegšanas termiņus: ar tiem apmierināti vai drīzāk apmierināti ir 79,1% respondentu, bet drīzāk vai pilnībā neapmierināti – 19,6%. Šaubas (neapmierinātību) par procedūras norises atklātumu / godīgumu izteica 29,3% respondentu, savukārt 69,2% ar procedūras norises atklātumu bija lielākā vai mazākā mērā apmierināti.

Tehnisko specifikāciju saprotamība

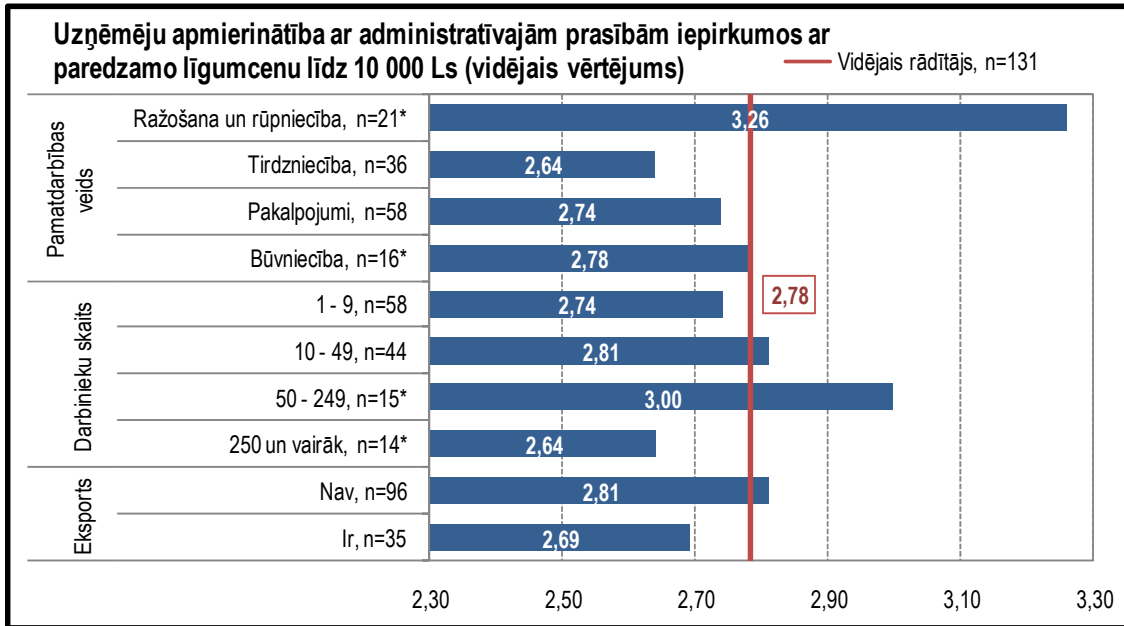
Savu apmierinātību ar tehnisko specifikāciju saprotamību publiskajos iepirkumos ar paredzamo līgumcenu līdz 10000 latiem uzņēmēji 4 ballu⁴⁴ skalā novērtē vidēji ar 2,94 ballēm, kas atbilst vērtējumam „drīzāk apmierināti”. Vismazāk apmierināti ar tehnisko specifikāciju saprotamību ir pakalpojumu nozari pārstāvošo uzņēmumu vadītāji (vidējais novērtējums – 2,73 balles), kā arī mikro uzņēmumu vadītāji (2,86). Pozitīvāku vērtējumu sniedz eksportējošo uzņēmumu vadītāji (3,19).

⁴⁴ 1 balles atbilst vērtējumam „neapmierināja”, 2 balles – „drīzāk neapmierināja”, 3 balles – „drīzāk apmierināja”, 4 balles – „apmierināja”

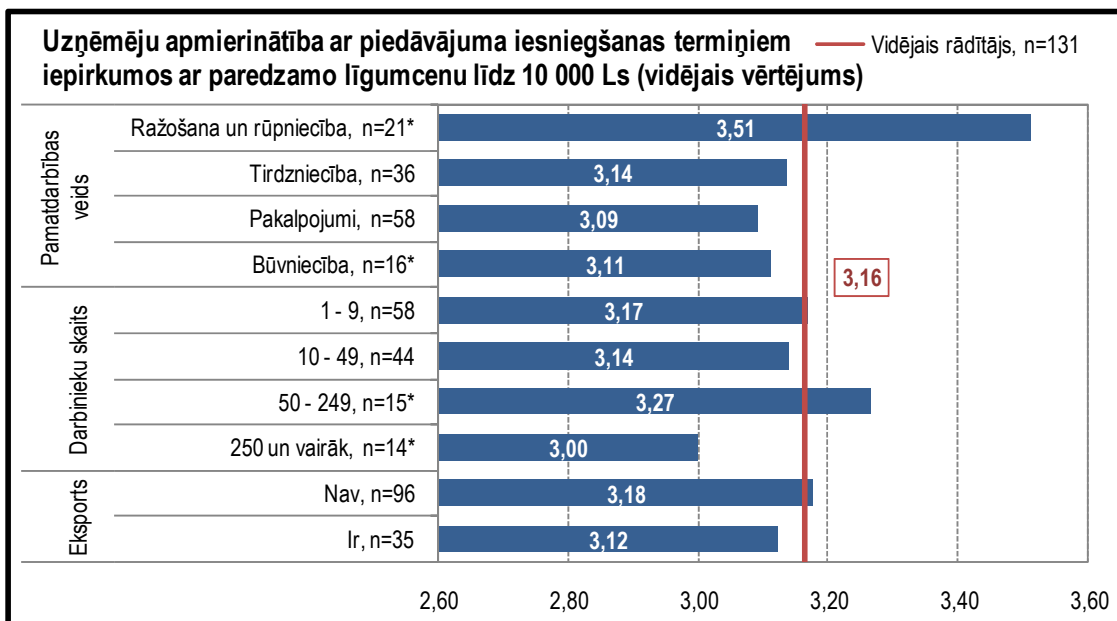
Administratīvās prasības

Uzņēmēju apmierinātība ar dažādām administratīvajām prasībām, to skaitā dažādu izziņu sagatavošanu, izteikta 4 ballu skalā ir vidēji 2,78 balles. Visneapmierinātākie ar administratīvajām prasībām, kas jāpilda, piedaloties publiskajos iepirkumos ar paredzamo līgumcenu līdz 10000 latiem, ir tirdzniecības nozari pārstāvošie uzņēmēji (vidējais novērtējums – 2,64 balles) un eksportējošo uzņēmumu vadītāji (2,69 balles).

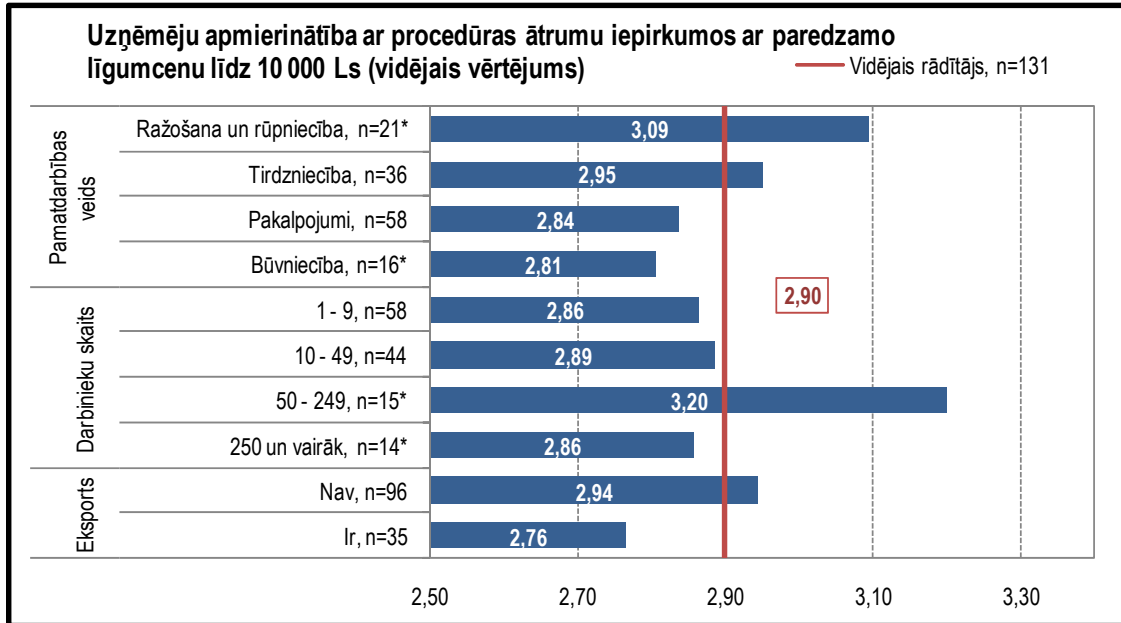
Piedāvājuma iesniegšanas termiņi

Apmierinātība ar piedāvājuma iesniegšanas termiņiem vidēji tiek novērtēta ar 3,16 ballēm. Pārsvarā uzņēmēju vērtējums dažādās grupās ir līdzīgs, nedaudz mazāk apmierināti ar piedāvājuma iesniegšanas termiņiem ir pakalpojumu nozares pārstāvji (3,09), kā arī lielo uzņēmumu vadītāji (3,00), tomēr rezultātus nevar vispārināt, jo respondentu skaits šajā grupā nav pietiekams (n<30).

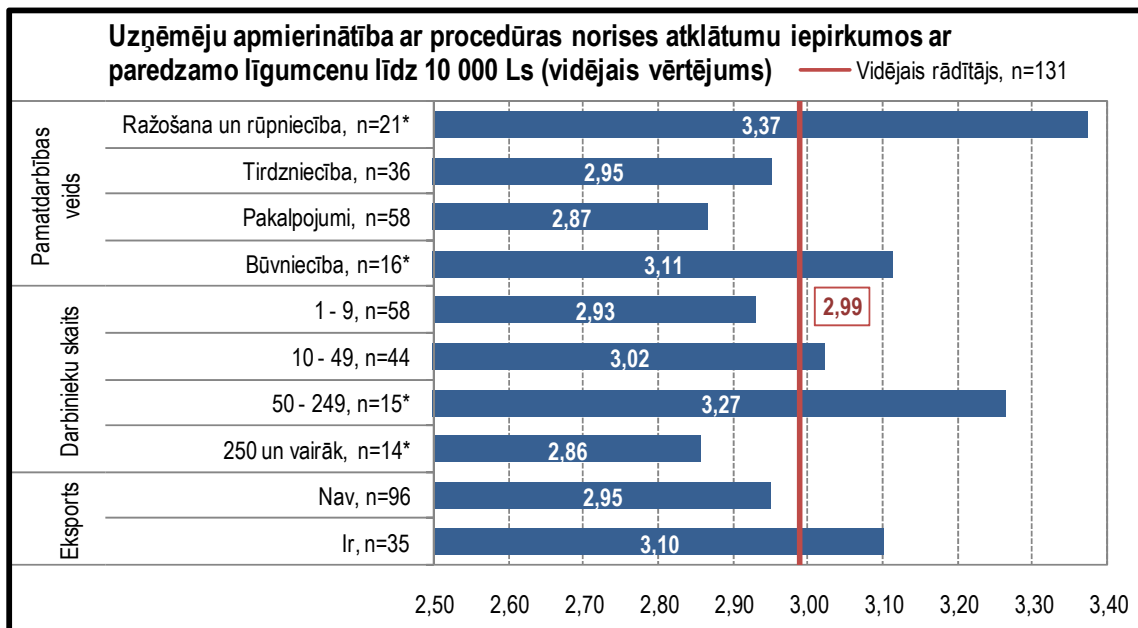
Procedūras ātrums

Iepirkumu procedūru ātrumu uzņēmēji vidēji novērtē ar 2,90 ballēm. Visneapmierinātākie ar to ir eksportējošo uzņēmumu vadītāji (vidējais vērtējums ir 2,76), kā arī uzņēmēji, kas vada pakalpojumu nozares uzņēmumus (2,84) un mikro uzņēmumus (2,86).

Procedūras norises atklātums / godīgums

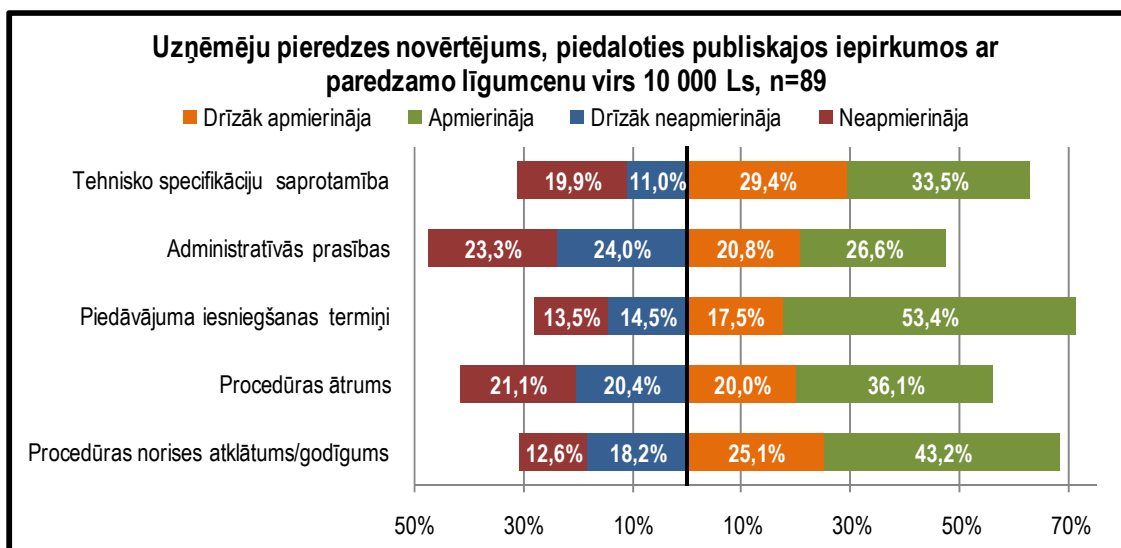
Ar iepirkumu procedūru norises atklātumu un godīgumu uzņēmēji pārsvarā ir drīzāk apmierināti – vidējais vērtējums ir 2,99 balles. Visneapmierinātākie ar procedūru norises atklātumu ir pakalpojumu uzņēmumu vadītāji (2,87) un mikro uzņēmumu vadītāji (2,93), savukārt eksportējošo uzņēmumu vadītāji sniedz pozitīvāku vērtējumu nekā pārēji respondenti (3,10).

Iepirkumu ar paredzamo līgumcenu virs 10000 latiem novērtējums

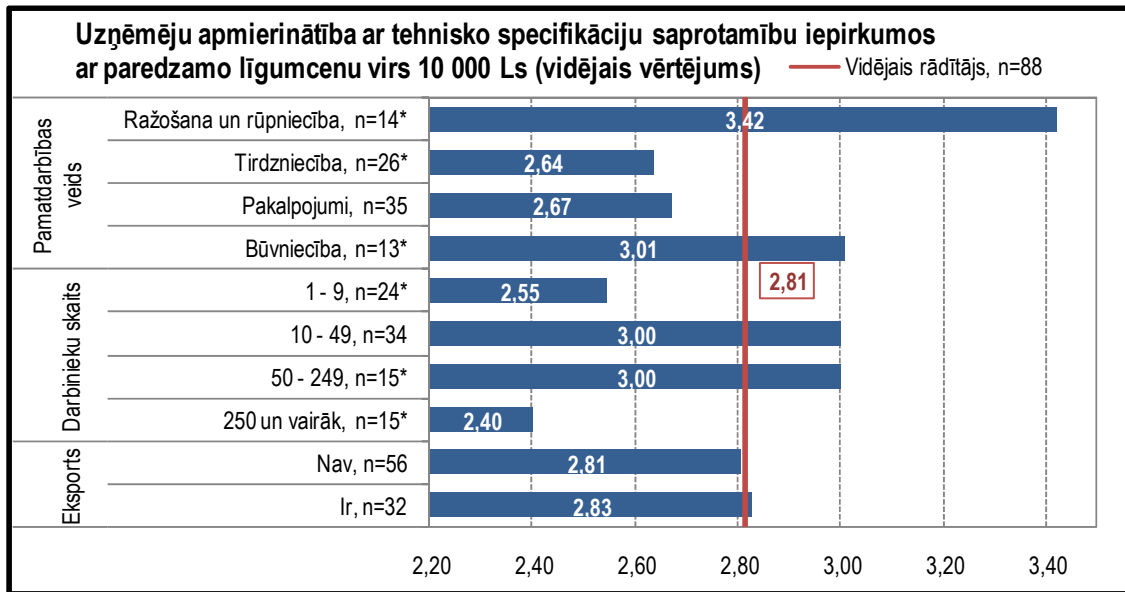
Visvairāk uzņēmējus neapmierina administratīvās prasības, kas tiem jāpilda, piedaloties iepirkumos, to skaitā pretendenta iesniedzamo izziņu daudzums. Kopumā negatīvu vērtējumu par administratīvajām prasībām publiskajos iepirkumos pauda 47,3% (23,3% ir neapmierināti, 24,0% - drīzāk neapmierināti), pozitīvu vērtējumu izteica līdzīgs skaits respondentu – 47,4%. Tikai nedaudz pozitīvāk uzņēmēji vērtē iepirkumu procedūras ātrumu – drīzāk vai pilnībā neapmierināti ir 41,5% respondentu, bet vairāk vai mazāk apmierināti ir 56,1%.

Tehnisko specifikāciju saprotamība lielākā vai mazākā mērā apmierināja 62,9% respondentu, bet neapmierināja – 30,9% (pilnībā neapmierināti ir 19,9%, bet drīzāk neapmierināti – 11,0%). Nedaudz pozitīvāk uzņēmēji novērtē piedāvājuma iesniegšanas termiņus: ar tiem apmierināti vai drīzāk apmierināti ir 70,9% respondentu, bet drīzāk vai pilnībā neapmierināti – 28,0%. Šaubas (neapmierinātību) par procedūras norises atklātumu / godīgumu izteica 30,8% respondentu, savukārt 68,3% ar procedūras norises atklātumu bija lielākā vai mazākā mērā apmierināti.

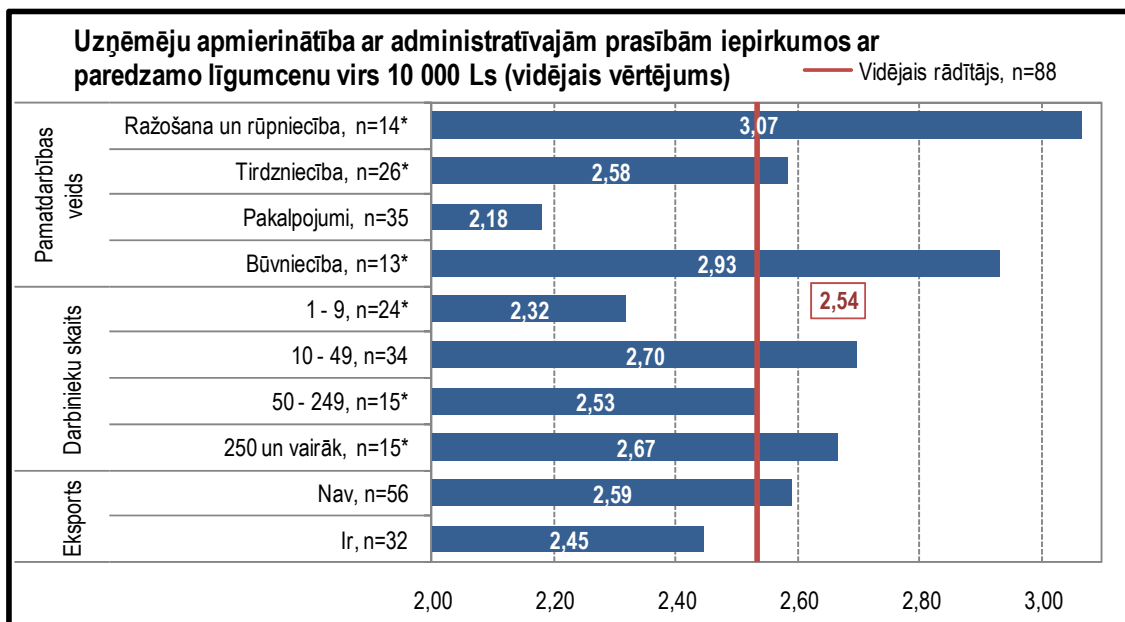
Tehnisko specifikāciju saprotamība

Savu apmierinātību ar tehnisko specifikāciju saprotamību publiskajos iepirkumos ar paredzamo līgumcenu virs 10000 latiem uzņēmēji 4 ballu skalā novērtē vidēji ar 2,81 balli. Pakalpojumu nozares pārstāvji ar tehnisko specifikāciju saprotamību ir mazāk apmierināti nekā pārējie respondenti (vidējais vērtējums – 2,67 balles), savukārt vidējo mazo uzņēmumu pārstāvji ir vairāk apmierināti (3,00).

Administratīvās prasības

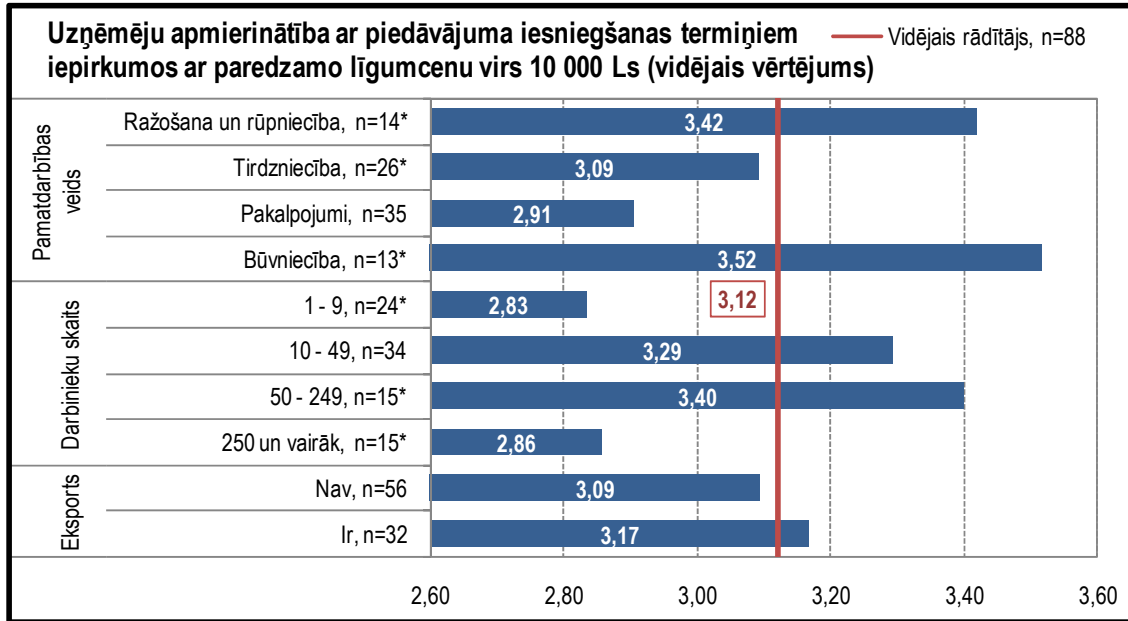
Savu apmierinātību ar administratīvajām prasībām uzņēmēji vidēji novērtē ar 2,54 ballēm, kas ir tuvu vidējai iespējamai indeksa vērtībai (2,50) un nozīmē to, ka uzņēmēju apmierinātība ar administratīvajām prasībām ir viduvēja. Prasības attiecībā uz dažādu izziņu un dokumentu sagatavošanu visvairāk neapmierina pakalpojumu nozares pārstāvjus, kuri kopumā ir drīzāk neapmierināti (2,18). Vairāk neapmierināti kā apmierināti ar administratīvajām prasībām iepirkumu procedūrā ir arī eksportējošo uzņēmumu vadītāji (2,45).

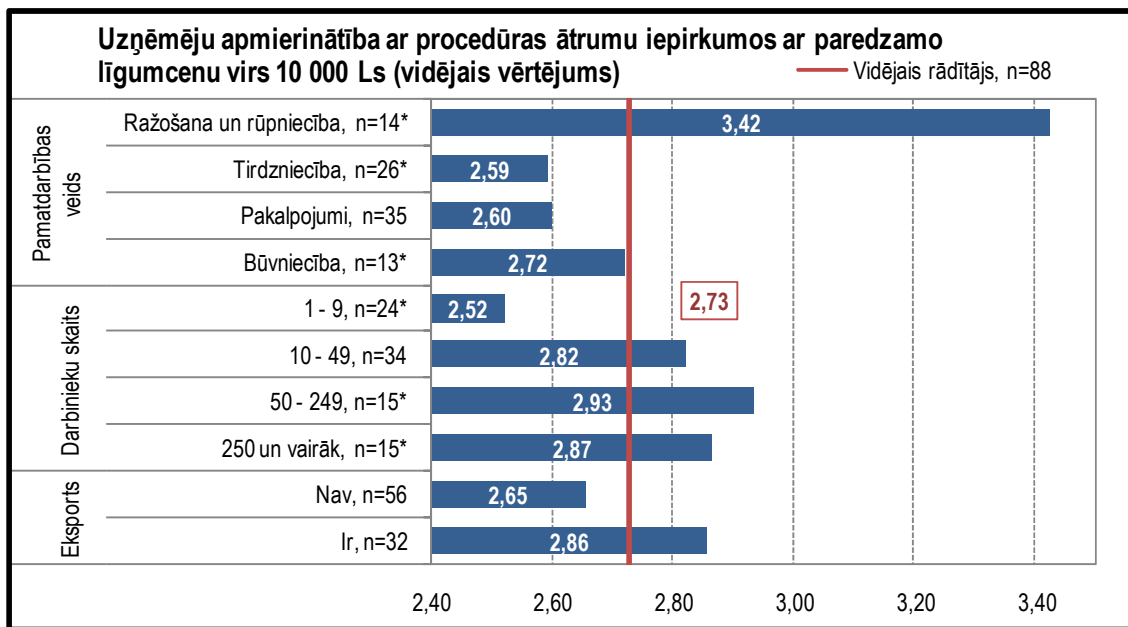
Piedāvājuma iesniegšanas termiņi

Vidējais apmierinātības vērtējums piedāvājuma iesniegšanas termiņiem ir 3,12 balles. Līdzīgi kā citās jomās arī dokumentu sagatavošanas termiņus zemāk vērtē pakalpojumu nozares pārstāvji (2,91), bet vērtējumu virs vidējā rādītāja sniedz mazo uzņēmumu vadītāji (3,29).

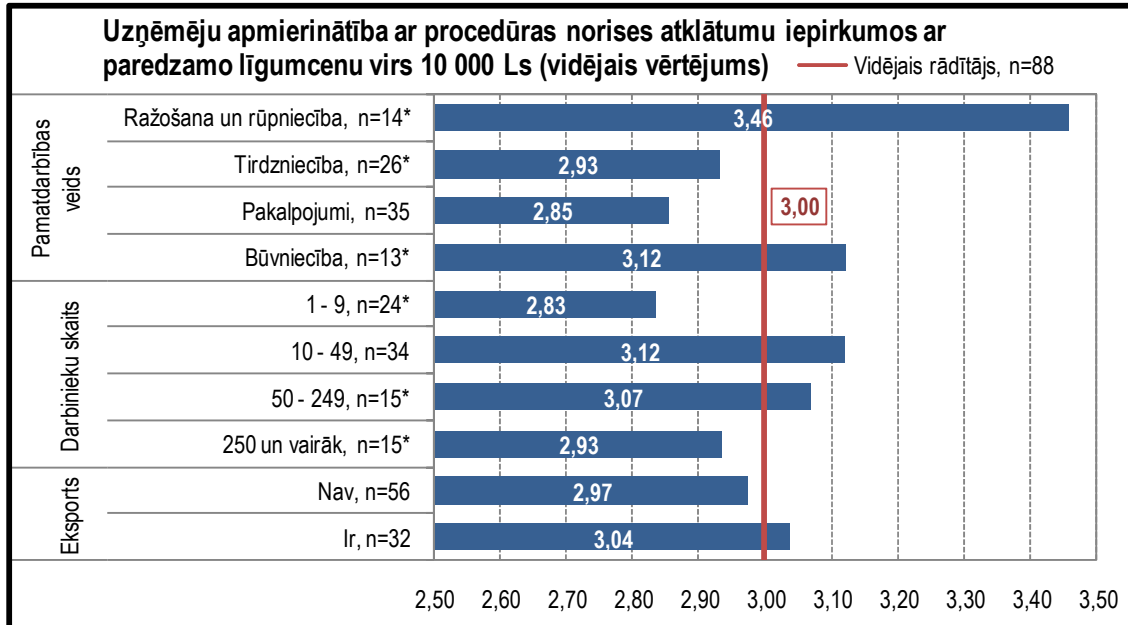
Procedūras ātrums

Iepirkumu procedūru ātrumu uzņēmēji vidēji novērtē ar 2,73 ballēm. Neapmierinātāki ar to ir pakalpojumu uzņēmumu vadītāji (vidējais vērtējums ir 2,60), kā arī uzņēmēji, kas darbojas tikai vietējā tirgū (savu produkciju neeksportē) (2,65).

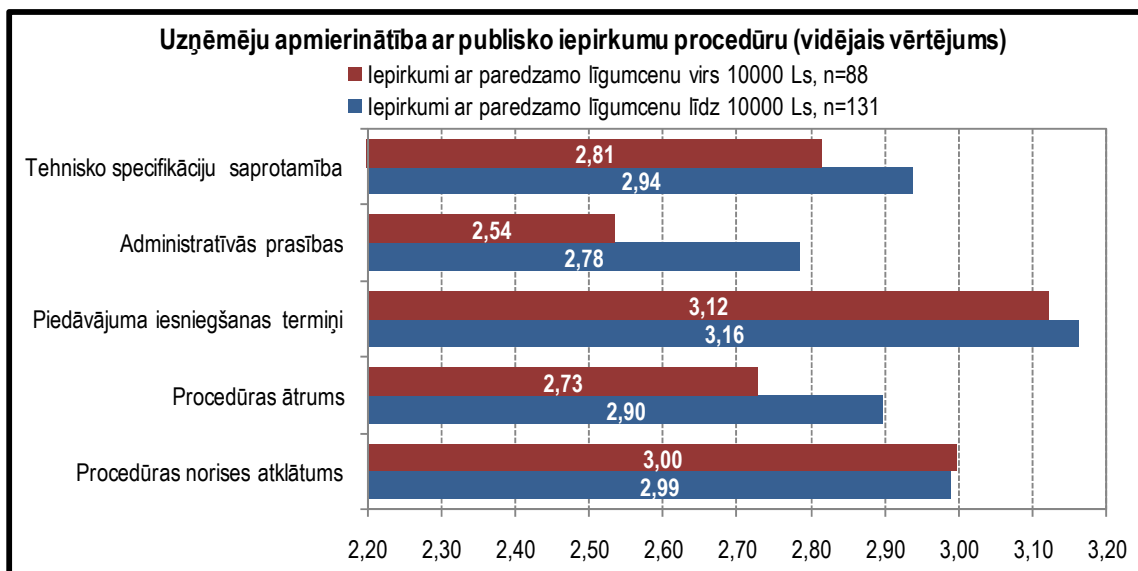

Procedūru norises atklātums / godīgums

Iepirkumu procedūras atklātums uzņēmējus drīzāk apmierina – vidējais vērtējums ir 3,00 balles. Arī šajā jomā neapmierinātāki kā citi uzņēmēji ir pakalpojumu nozares pārstāvji (2,85), bet mazo uzņēmumu vadītāji ir vairāk apmierināti (3,12).

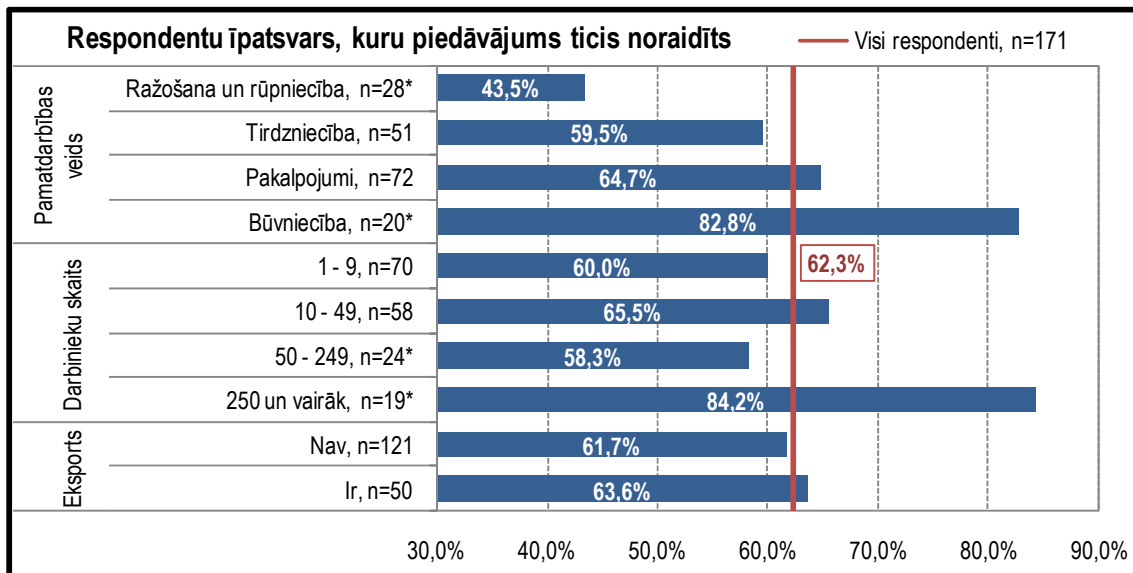

Kopumā uzņēmēji pozitīvāk novērtē savu pieredzi publiskajos iepirkumos ar paredzamo līgumcenu līdz 10000 latiem, bet zemāku vērtējumu izsaka par iepirkumiem ar paredzamo līgumcenu virs 10000 latiem. Visbūtiskāk atšķiras apmierinātība ar administratīvajām prasībām (pretendenta iesniedzamo dokumentu un izziņu sagatavošana): tā saucamajos „mazajos iepirkumos” šī joma novērtēta ar 2,78 ballēm, bet iepirkumos ar paredzamo līgumcenu virs 10000 latiem – ar 2,54 ballēm. Tāpat zīmīgas atšķirības pastāv apmierinātībā ar tehnisko specifikāciju saprotamību (novērtējumi abās iepirkumu grupās atšķiras par 0,13 ballēm) un apmierinātībā ar procedūru norises ātrumu (vērtējumi atšķiras par 0,17 ballēm).

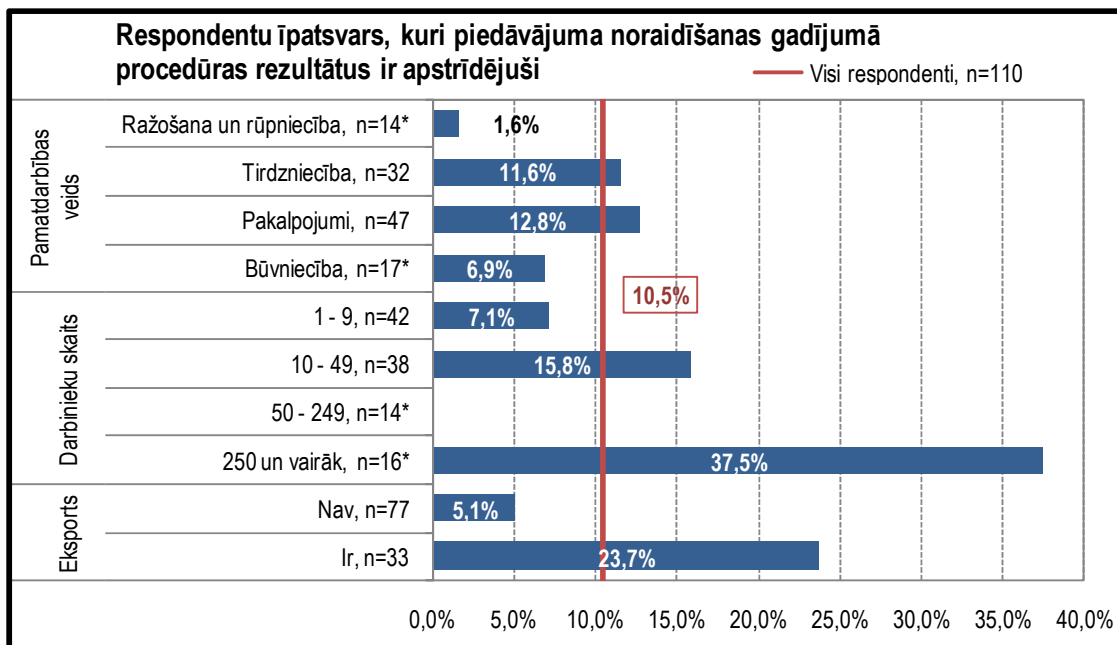
Piedāvājumu noraidīšana un rezultātu apstrīdēšana

Kopumā kaut reizi piedāvājums noraidīts ticis 62,3% uzņēmēju, kas piedalījušies publiskajos iepirkumos. Vislielākais respondentu īpatsvars, kuru piedāvājums ir ticis noraidīts, ir pakalpojumu (64,7%) un būvniecības (82,8%) nozarēs, kā arī lielo uzņēmumu vadītāju vidū (84,2)⁴⁵.

Katrs desmitais (10,5%) uzņēmējs, kura piedāvājums publiskajos iepirkumos ir ticis noraidīts, ir iesniedzis iesniegumu par iepirkuma procedūras pārkāpumiem (apstrīdējis iepirkuma procedūras rezultātus). Uzņēmēju īpatsvars, kas apstrīdējuši iepirkuma procedūru rezultātus tirdzniecības un pakalpojumu nozarēs ir vairāk nekā 2 reizes lielāks nekā vidēji citās nozarēs. Rezultātus apstrīdējuši 23,7% eksportējošo uzņēmumu vadītāji, kuru piedāvājums ticis noraidīts, savukārt no uzņēmējiem, kas darbojas tikai vietējā tirgū, šādā gadījumā iesniegumu par iepirkuma procedūras pārkāpumiem iesniedzis ir tikai 5,1%.

⁴⁵ Rezultātus nav iespējams attiecināt uz generālo kopu, jo respondentu skaits nav pietiekams (n<30)

Tā kā kopumā iepirkumu procedūras rezultātus apstrīdējuši tikai 15 respondenti, iesnieguma izskatīšanas procesa kvalitāti nav iespējams precīzi novērtēt, tomēr esošie rezultāti liecina, ka uzņēmēji šīs procedūras kārtību un ātrumu vērtē viduvēji.

